

Особливості обліку витрат та калькулювання собівартості продукції на підприємствах будівельних матеріалів

Виробництво будівельних матеріалів в Україні займає одне з провідних місць в народному господарстві. Від рівня виробництва підприємств цієї галузі залежать темпи, якість та собівартість будівельних робіт. Важливим завданням для підприємств будівельних матеріалів є зниження собівартості продукції. Облік витрат підприємства має безпосереднє значення для зниження собівартості.

Розглянемо особливості обліку собівартості будівельних матеріалів на прикладі цегельного заводу.

На організацію обліку витрат впливають технологічні особливості виробництва.

Виробництво керамічних матеріалів включає наступні етапи: кар’єрні роботи, механічну обробку глиняної маси, формування виробів, їхні сушка й випал.

Головна особливість – це сезонність виробництва. Формування та сушка сирцю проходить при плюсовій температурі. Протягом сезону, який складає 6 місяців, 40% виробленого та висушеного сирцю відправляють на склад. Цей сирець випалюється взимку. Сезонність призводить до великої кількості незавершеного виробництва. Витрати на виготовлення цього сирцю відшкодовуються лише через 6-8 місяців.

До незавершеного виробництва відноситься продукція, що не пройшла всіх стадій обробки, передбачених технологічним процесом виробництва.

При оцінці залишків незавершеного виробництва підприємства керуються нормами П(С)БО 9, і незавершене виробництво у вигляді не закінчених обробкою виробів і незавершених технологічних процесів, відображаються в бухгалтерському обліку по первинній вартості сировини та матеріалів.

Сирець який буде випалено одразу після сушки обліковується як незавершене виробництво на субрахунку №23/1 «Незавершене виробництво», а сирець, який складається для зимового періоду роботи списується на рахунок №25 «Напівфабрикати».

На таких підприємствах виготовляють тільки один вид продукції, тому усі витрати на виробництві прямі.

У складі витрат змінні складають 90% витрат. Змінні витрати розподіляються наступним чином: витрати на сировину і матеріали (20%), технологічне паливо та енергію (20%), витрати на виплату заробітної плати виробничим робітникам та відрахування на соціальні заходи (50%).

Враховуючи вид продукції, її складність, тип, характер технологічного процесу і організації виробництва на даному підприємстві доцільно застосовувати попередільний метод обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції.

Попередільний метод застосовується на підприємствах з масовим випуском продукції, де з початкової сировини (матеріалу) шляхом послідовної обробки виходить готовий продукт.

При цьому методі витрати обліковуються в розрізі технологічних переділів або видів продукції. Готовий продукт одержують, наприкінці останнього переділу.

На підприємствах з виробництва цегли повний технологічний цикл складається з трьох переділів. Перший переділ формує та виготовляє сирець, на другому переділі відбувається сушка сирцю, а третій переділ випускає готову продукцію.

В усіх випадках синтетичний облік ведуть на рахунку № 23 «Виробництво». Аналітичний облік обмежують переділами та фазами. По дебету рахунку №23 «Виробництво» відображають технологічні витрати. Усі витрати пов'язані з управлінням та організацією виробництва обліковують на рахунку №91 «Загальновиробничі витрати».

Виробнича собівартість продукції визначається щомісячно шляхом розподілу загальної суми витрат на кількість випущеної продукції по переділу. Відповідно до одержаних даних по переділах і складаються калькуляції собівартості продукції (напівфабрикатів). Калькуляція останнього переділу є калькуляцією виробничої собівартості готової продукції.

Брак продукції є невід'ємним технологічним фактором та впливає на облік витрат у виробництві. У розрізі специфіки виробленої продукції брак на виробництві є остаточним (непоправним). До остаточного браку відноситься цегла, яка має механічні пошкодження, скрізні тріщини, дутики.

По місцю виникнення брак на даному виробництві на 99% є внутрішні. На рахунку № 24 «Брак у виробництві» обліковуються витрати на остаточно забраковану продукцію.

Втрати від браку складаються з вартості остаточно забракованої продукції, вартості зіпсованих при налагодці устаткування матеріалів і напівфабрикатів. Із загальної суми втрат виключають вартість забракованої продукції за ціною її можливого використання шляхом списання на рахунок № 20 «Виробничі матеріали». Вартість утримань з винуватців браку і суми відшкодувань списується на субрахунок № 661 «Розрахунки за заробітною платою». Остаточні втрати від виробництва, які включаються до собівартості продукції, списуються на рахунки № 23 «Виробництво» та № 25 «Напівфабрикати».

Таким чином, підводячи підсумки, можна визначити, що на підприємствах з виготовлення будівельних матеріалів до особливостей обліку витрат та калькулювання собівартості продукції відносяться:

1. великий відсоток будівельних матеріалів реалізується в майбутніх періодах. Для забезпечення цього 50% матеріалів переходить на довгочасний період у незавершене виробництво;
2. при виробництві будівельних матеріалів одного виду усі витрати прямі;
3. при виробництві будівельні матеріали проходять декілька стадій обробки, тому доцільно використовувати попередільний метод обліку витрат;
4. брак продукції є невід'ємною ланкою її виробництва. В основному брак будівельних матеріалів є внутрішнім.